

نقش مناطق آزاد تجاری-صنعتی در توسعه اقتصاد ملی

کوروش بروجی*

دانشجوی کارشناسی مدیریت بازرگانی دریایی-گرایش مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر

*kboroji@yahoo.com

چکیده

موفقیت و یا شکست هر سیستم اقتصادی شاید یکی از راههایی باشد که ما را به سوی انتخاب نظامی استوار و پیروز رهنمود می‌سازد و می‌توان از آن به عنوان یک نقشه راه در جهت بر طرف نمودن چالش‌ها و خلاهای موجود و یا تقویت نمودن ساختارها و حتی بازسازی مجدد چینش‌ها و رویه‌ها استفاده نمود. در طول چند دهه گذشته به ویژه بعد از جنگ جهانی دوم، بازسازی و حتی نوساخت نظام‌های اقتصادی مشخصاً در دو قطب بازو برنامه ریزی شده انجام می‌گرفت. با گذر زمان، با نگاهی که به کشورها می‌افکنیم، مشاهده می‌شود کشورهایی که توانسته اند الگوی اقتصادی کشور خویش را به الگوی اقتصاد آزاد مبدل کنند، در عمل گوی سبقت را از دیگران ربوده‌اند. می‌توان گفت این کشورها مبنای نظام اقتصادی خود را از نگرش مبتنی بر اقتصاد درون‌گرایی بر اقتصاد برون‌گرایی و تجارت آزاد تغییر داده‌اند. در این راستا مناطق آزاد به عنوان ابزاری در تحول عظیم اقتصادی مورد توجه کشورها قرار گرفته‌اند. با نظر به اینکه عمده‌تأ مناطق آزاد کشورمان با هدف افزایش توان صادرات و در نهایت رونق توسعه اقتصادی کشورها تاسیس شده‌اند، از این رو اقتصاد ملی و مناطق آزاد کشور را نمی‌توان دو بخش منفک در نظر گرفت. تلاش در جهت رشد و ارتقاء سطح کیفی و کمی مناطق آزاد در کنار بهبود عملکرد سایر نهادهای اقتصادی و سیاسی می‌تواند به پیشبرد اهداف کلان اقتصادی منجر شود و به دنبال آن رشد ساختار کلی اقتصاد کشور را به همراه داشته باشد. در همین زمینه، مقاله حاضر بر آن ست تا با نگاهی تحلیلی به موضوع، ابتدا به تبیین مفاهیم در زمینه مناطق آزاد پرداخته و سپس تصویر روشنی از این مجموعه عظیم و مؤثر در فرآیند تنوع بخشی اقتصادی و نحوه اثرگذاری آن بر اقتصاد ملی ارائه نماید. امید است تا با نگارش این اثر در کنار سایر آثار و مطالعات دیگر در زمینه مربوطه، گامی اساسی در جهت بهبود وضعیت اقتصاد ملی کشورمان برداشته شود.

قابل ذکر است که به دلیل محدود بودن منابع مطالعاتی و آثار پژوهشی در زمینه مربوطه، بخش عمده‌ای از اطلاعات از طریق مطالعه و بررسی اسناد موجود در سایت‌های اینترنتی و مقاله‌های موجود در سایت‌های تخصصی جمع‌آوری خواهد شد.

واژگان کلیدی: اقتصاد ملی، توسعه اقتصادی، مناطق آزاد، مناطق پردازش صادرات

مقدمه

کشورهایی که می‌خواهند از یک ساختار درون‌گرای اقتصادی عبور کنند و به یک ساختار باز اقتصادی برسند و خود را در عرصه‌های بین‌المللی مطرح نمایند، قطعاً مناطق آزاد، می‌توانند کارکردهای بهتری را برای آن‌ها داشته باشند. در حقیقت مناطق آزاد دروازه‌های ورود به بازارهای جهانی با بهره‌گیری از پتانسیل‌ها و فرصت‌های اقتصاد داخلی در تجارت بین‌الملل است. برای پی بردن به جایگاه مناطق آزاد در مسیر توسعه یافتگی، می‌بایست در ابتدا مفاهیم مناطق آزاد را به

عنوان ابزار رشد و توسعه اقتصادی مورد بررسی قرار داد. قطعاً پی بردن به خاستگاه اصلی ایجاد مناطق آزاد که سیاست‌های برون‌گرایانه تجاری - اقتصادی را مبتنی بر گسترش صادرات به منظور توسعه اقتصادی کشور و توسعه تجارت، برقراری ارتباط بین‌المللی، تحرک در اقتصاد منطقه‌ای و نهایتاً الحاق به سازمان تجارت جهانی تجویز می‌کند، می‌تواند درک مبرهنی از این مجموعه عظیم بدست آورد. در این مقاله سعی بر آنست که با نگاه تحلیلی به موضوع، به بررسی مبانی نظری ایجاد مناطق آزاد اقتصادی و رویکرد و رسالت این مناطق به عنوان ابزار رشد و توسعه اقتصادی پرداخته شود. مهم‌ترین سوالی که در اینجا مطرح می‌شود، این است که مناطق آزاد چگونه موجبات رشد و توسعه اقتصاد ملی را فراهم می‌آورند؟ مطالعه حاضر به منظور پاسخگویی به سوال مذکور می‌باشد و در نظر دارد در کنار نیم نگاهی به پیشینه‌ی مناطق آزاد، اهداف و رسالت اصلی شکل‌گیری آن‌ها و همچنین عملکرد و کارکردهای این مناطق را در راستای رشد و توسعه اقتصادی کشور مورد بررسی قرار دهد. در پایان با جمع‌بندی و نتیجه‌گیری، پیشنهادات و توصیه‌های سیاستی برای قرار گرفتن مناطق آزاد کشورمان در مسیر توسعه اقتصادی ارائه خواهد شد.

نقش مناطق آزاد تجاری در توسعه اقتصادی

اگر بخواهیم نگاهی بر گروه بندی‌های بین‌المللی بیندازیم، خواهیم دید که عمدتاً کشورها به دو دسته توسعه یافته و کشورهای در حال توسعه تقسیم شده‌اند. قاعدتاً کشورهای توسعه یافته، کشورهایی هستند که توانستند انقلاب صنعتی و تحولات وابسته به آن را با موفقیت پشت سر بگذارند و کشورهای در حال توسعه که در دیدگاه‌های غربی تحت عنوان کشورهای جهان سوم از آن‌ها یاد می‌شود، به علل مختلف همچون عوامل تاریخی و سایر مشکلات جاری نتوانسته‌اند تحولات صنعتی یا «انقلاب صنعتی» را با موفقیت پشت سر بگذارند. می‌توان گفت، موضوع توسعه اقتصادی به طور جدی بعد از جنگ جهانی دوم، و به ویژه در سال‌های بعد از دهه ۱۹۶۰ مطرح شد و موضوع توسعه اقتصادی نه به صورت انحصاری بلکه به صورت عمومی در بین کشورهای جهان بیان شد، به گونه‌ای که در هر گردهمایی از آن سخن به میان آمد و به یک مسئله حیاتی و امر ضروری برای دولت‌ها تبدیل شد و به عنوان اصلی در راستای تداوم حکومت‌ها به حساب آمد. از همین رو کشورهای در حال توسعه در مسیر دستیابی به توسعه اقتصادی، درصدد استفاده از ابزارهایی جهت تحقق این مهم برآمدند. «مناطق آزاد تجاری - صنعتی» از جمله ابزاری بود که نظرها را به خود جلب کرد؛ چرا که این مناطق با برخورداری از قوانین و مقرراتی خاص و ویژگی‌های مکانی و زیرساخت‌های منحصر به فرد در سطحی بالاتر از اقتصاد داخلی، به منزله نیروی محرکه برای تداوم حرکت در مسیر توسعه اقتصادی اولین بار در اروپا امتحان خود را پس داده بودند و پس از جنگ جهانی دوم که ساختارهای اقتصادی کشورها در هم پاشیده بود تنها گزینه‌ای به حساب آمد که می‌توانست اقتصاد کشورها را از حالت انزوا و رکود خارج کند و اقتصادی باز و برون‌گرا را به ارمغان آوردند. ایران نیز جزء کشورهای در حال توسعه به حساب می‌آید که پتانسیل‌ها و ظرفیت‌های بالایی را جهت دستیابی به پیشرفت اقتصادی دارا می‌باشد. اما باید بگوییم با وجود دارا بودن نیروی انسانی فراوان و شرایط متنوع اقلیمی و منابع متفاوت طبیعی و نفت فراوان و البته جذابیت‌های گردشگری بی‌مانند و آثار باستانی فراوان، تاکنون موفق به دستیابی به این مهم نشده است. اگر نگاهی در سطح بین‌المللی به کشورهای صنعتی و همچنین کشورهایی که جدیداً به گروه کشورهای صنعتی شده پیوسته‌اند، در می‌یابیم که بازرگانی بین‌المللی می‌تواند موتور توسعه باشد، علی‌الخصوص که در جهان امروز سرعت تغییر در تکنولوژی به قدری سریع است که هیچ‌کدام از کشورها به خودی خود نمی‌توانند تمامی کالاهای مورد نیاز سایر کشورها را تولید نمایند و بدون شک پیشرفت بدون همکاری، و تبادلات اقتصادی با دیگر کشورها ممکن نیست.

به دلیل آنکه یکی از روش‌های گسترش بازرگانی بین‌المللی، استفاده از مناطق آزاد تجاری و صنعتی می‌باشد، اکثر صاحب نظران، کمک گرفتن از این ابزار را توصیه کرده‌اند، مخصوصاً اینکه استفاده از این عامل می‌تواند عاملی برای جلوگیری از تلاطم‌های حاصل از انتقال اقتصادی بوده و کارآیی اقتصاد کشور را بهبود دهد. (۱)

مناطق آزاد از روش‌های زیر می‌توانند به توسعه اقتصاد ملی کمک کنند

- سرعت در تأمین مواد اولیه کارخانه‌های داخل کشور

مناطق آزاد فرآیند سفارشات کارخانه‌های داخلی را تسهیل می‌بخشند. قطعاً افزایش سرعت در دریافت سفارشات می‌تواند باعث صرفه جویی در هزینه‌ها و در نهایت سبب کاهش بهای تمام شده محصول ساخته شده در داخل کشور شود موجبات افزایش توان رقابتی و بهبود روند صدور محصولات را فراهم آورد.

- کاهش نرخ بیکاری در کشور

هنگامی که مناطق آزاد کشور با پشتوانه علمی و عملی مناسب ایجاد می‌شوند، فرصت‌های شغلی را نیز با خود به همراه می‌آورند. انجام امور صنعتی، اقتصادی، تجاری و گردشگری درون مناطق آزاد ظرفیت‌های شغلی متعددی را ایجاد می‌کنند که با تکیه بر آن‌ها می‌توان نرخ بیکاری را در درون این مناطق و حتی در مناطق همجوار، تا حد قابل ملاحظه‌ای کاهش داد، هر چند که با سودآوری‌هایی نیز همراه می‌باشند که دست آخر مقداری از آن‌ها به درون اقتصاد میزبان منتقل می‌شود. فعالیت‌های اصلی و جانبی بسیاری نظیر شرکت‌های صنعتی، بازرگانی، خدماتی، امور بانکی، بیمه‌ای، انبارداری، تخلیه و بارگیری، بسته‌بندی و ... هستند که در سایه مناطق آزاد ایجاد می‌شوند و می‌توانند کمبودهای شغلی موجود در این مناطق را تا حدودی برطرف نمایند.

- توسعه صادرات کشور و افزایش درآمدهای ارزی

برجسته‌ترین کارکرد نوین مناطق آزاد پرداختن به توسعه صادرات کشور است. همان‌گونه که از عنوان مناطق پردازش صادرات، که عنوانی با پیشینه غنی بوده است، برمی‌آید؛ مناطق آزاد سکویی برای توسعه و گسترش صنعت صادرات کشور محسوب می‌شوند. در این میان استفاده از تزلزل اقتصادی برگرفته از عدم ثبات سیاسی کشورهای همسایه می‌تواند موقعیت‌های مناسب و چشمگیری برای صادرکنندگان ایرانی به وجود آورد تا بازارهای مناسبی را برای تولیدات خود ایجاد نمایند. با تکیه بر کارکردها پتانسیل‌های مناطق آزاد کشور می‌توان کوشید تا هر چه سریع‌تر و عمیق‌تر بازارهای تشنه و نیازمند را در اختیار گرفته و پایگاهی مناسب و قابل اعتماد با رعایت اصول و ارزش‌های حاکم بر کشورهای واردکننده، برای تولیدات کشور خود در کوتاه مدت و بلند مدت فراهم آورد. تحقق این امر مستلزم تجزیه و تحلیل‌های مستمر محیط می‌باشد. محیطی که قرار است به عنوان بازار هدف انتخاب شود. قطعاً توسعه صنعت صادرات کشور می‌تواند تا حدودی کمبودهای ارزی اقتصاد ملی و مشکلات موجود در تعادل تراز تجاری را برطرف نماید و به یاری پیشرفت اقتصاد ملی برآیند.

- خروج از اقتصاد تک محصولی و متنوع سازی اقتصاد مبتنی بر نفت

در فرآیند متنوع کردن اقتصاد، ما در پی کاهش وابستگی اقتصادی به درآمدهای حاصل از فروش نفت، رسیدن به یک اقتصاد آزاد و تفکیک درآمدهای اقتصادی کشور می‌باشیم. بالا بردن توان تولیدی، به خصوص تولید کالاهای صادراتی سبب کاهش وابستگی به نفت، و تنوع بخشیدن به اقتصاد کشور می‌شود. با توجه به مطالبی که در باب مناطق پردازش صادرات و یا مناطق آزاد گفته شد، می‌توان به نقش مهم مناطق آزاد تجاری - صنعتی در ایجاد تنوع اقتصادی و

خارج شدن از یک اقتصاد تک محصولی پی برد. مناطق آزاد با پذیرش قوانین و مقررات خاص، زیرساخت‌های و روساخت‌های منحصر به فرد و با تکیه بر کارکردهای نوین خود بستر لازم را جهت فعالیت صنایع دیگر فراهم می‌آورند و با مجموع اهدافی که برای خود در نظر دارند، به تدریج اقتصاد کشور را از یکنواختی و انجماد خارج کرده و به سمت یک اقتصاد پویا و متنوع سوق می‌دهند. در پی آن می‌توان شاهد توسعه اقتصاد اقتصادی کشور باشیم، که از دستاوردهای مهم تنوع سازی اقتصادی است، و به عنوان یک هدف برای آن تلقی می‌شود.

با افزایش تولید محصولات غیر نفتی و افزایش صدور کالاهای مختلف و منعطف ساختن کلیت سیستم تولیدی اقتصاد، توان آن سیستم اقتصادی جهت کاهش ریسک‌های حاصل از صدور نفت و دیگر کالاهای وابسته افزایش می‌یابد. این روند باعث بهبود وضعیت تجارت یک اقتصاد می‌شود. به همین دلیل زمانی که یک اقتصاد متنوع شود، میزان ریسک‌ها کاهش و بازدهی تجارت کشور بهبود می‌یابد. همین‌طور منعطف شدن سیستم تولید باعث افزایش توان تولیدی کشور می‌شود که در جواب تغییرات تقاضا و عرضه در بازارهای بین‌المللی برای بهبود میزان تولید و افزایش درآمد ارزی لازم است. (۲)

همان‌گونه که در متن نیز اشاره شد، از اهداف تأسیس مناطق آزاد، تمرکز بر تولید کالاهای صادراتی و بالا بردن توان صادرات غیر نفتی کشور است. لذا مناطق آزاد به عنوان دروازه‌های ورود به جهان بیرون (بازارهای جهانی)، سبب بهبود فعالیت‌های تجاری کشور و جذب سرمایه‌های لازم جهت ایجاد تحرک‌های اقتصادی می‌شوند و رشد و توسعه اقتصادی را به ارمغان می‌آورند.

نوع دیگری از صنعت که در این مناطق می‌تواند پیروز بوده و باعث جذب ارز و همچنین ارتباطات فرهنگی مؤثر شود، توریسم است. پس این توان وجود دارد که با فراهم کردن جذابیت‌های توریستی در کنار سایر موارد صنعتی، در این مناطق، این صنعت پویا را گسترش داده و به درآمدهایی حتی بیش از درآمدهای نفتی رسید. البته توجه به ابعاد فرهنگی توریسم مهم‌تر از بحث اقتصادی و مالی آن است. (۳).

• محرومیت زدایی

مکان یابی مناطق آزاد کشور (ارس، اروند، انزلی، کیش، قشم، چابهار، ماکو) به گونه‌ای است که در نواحی مرزی کشور واقع شده‌اند، که مناطق همجوار آن‌ها اغلب با محرومیت‌هایی همراه هستند. بدون شک تزریق درآمدهای حاصله و تکنولوژی‌های جذب شده در مناطق آزاد، درون اقتصاد مناطق همجوار می‌تواند گامی باشد در جهت بهبود شرایط اقتصادی این مناطق. یکی از معیارهای جذب توریست و بهبود صنعت گردشگری در مناطق آزاد و در سطح کشور، برخورداری این مناطق از فرهنگ و اقتصادی پویا است تا بتواند به تغییرات محیطی پاسخ مناسب دهند. جهت دستیابی به این مهم تحولات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی لازم، ضرورت می‌یابد که تسری و انتقال این فرآیند به درون مناطق همجوار و یا الگوبرداری از آن توسط این مناطق امری بدیهی است، لذا مناطق همجوار که معمولاً با ضعف و محرومیت‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مواجه هستند طی این فرآیند جهش می‌یابند و به درجات بالاتری از فرهنگ و اقتصاد خواهند رسید.

• انتقال فن آوری و ارتقای مهارت‌های مدیریتی

بنگاه‌های فعال در مناطق آزاد اقتصادی بیشتر از سایر بنگاه‌ها با دنیای خارج در ارتباط می‌باشند. از این رو می‌توان از آن‌ها به عنوان پیشران‌های انتقال فن آوری‌ها و نوآوری‌های روز آمد جهان مدرن، به داخل مرزهای کشور بهره جست. بنگاه‌های فعال در این مناطق قادرند تا از طریق الگوبرداری از بنگاه‌های موفق بین‌المللی، به دانش‌های فن آوری و مدیریتی، مهارت‌های شغلی و بهره گیری از متخصصین خارجی در شرکت‌های داخلی موجود در مناطق آزاد دست یابند.

● جذب سرمایه گذاری‌های خارجی (جریان سرمایه)

سوق دادن جریان سرمایه به درون کشور و تشریک مساعی با سرمایه گذاران خارجی به عنوان یکی از روش‌های مرسوم پیوند با بازارهای بین‌المللی در راستای بهبود صادرات و توسعه ارتباطات سازماندهی شده با بازارهای مزبور برشمرده می‌شود. "در فرآیند جذب سرمایه گذاری خارجی کشور، عوامل زیادی مثل انگیزه‌های اقتصادی، فنی و مالی، عوامل حمایتی، عوامل سیاسی و جغرافیایی و سازمان‌های ذیربط در تسهیل انتقال سرمایه دخالت دارند که این عوامل بر جذب این سرمایه‌ها در مناطق آزاد تجاری نیز موثر بوده‌اند. با تأکید بر این که یکی از مهم‌ترین اهداف سرمایه گذاری خارجی در مناطق آزاد تجاری، استفاده از پتانسیل‌های صادراتی این مناطق است، عواملی مانند مزیت‌های نسبی، امکانات و زیرساخت‌های موجود مناطق آزاد و کیفیت نیروی انسانی موجود نیز از عوامل موثر بر جذب سرمایه‌های خارجی در این مناطق هستند. برخی مزیت‌های قانونی سرمایه گذاری در مناطق آزاد تجاری ایران عبارتند از: آزادی کامل ورود و خروج سرمایه، معافیت مالیاتی ۲۰ ساله فعالیت‌های اقتصادی، تضمین کامل سرمایه‌ها خارجی و سود حاصل از آن، استفاده از معافیت گمرکی برای ورود کالاهای ساخته شده در منطقه آزاد به داخل کشور به میزان ارزش افزوده، آزادی مشارکت سرمایه گذاری خارجی تا سقف ۱۰۰ درصد، صدور ویزا برای خارجیان در مبادی ورودی منطقه آزاد، فروش و اجاره زمین به سرمایه گذاران داخلی و اجاره زمین به سرمایه گذاران خارجی" (۴).

نتیجه گیری و پیشنهادات

در جمهوری اسلامی ایران به دلیل وابستگی اقتصادی به نفت و وجود ریسک بالای سرمایه گذاری و عدم انگیزه سرمایه گذاران داخلی و خارجی، همواره واردات، مصرف و عدم تولید فن آوری بر فضای اقتصادی کشور حاکم بوده است. لذا برطرف نمودن موانع تجاری و ایجاد شرایط مناسب و تسهیلات لازم جهت رهایی از اقتصاد تک محصولی و رسیدن نسبی به یک اقتصاد بدون نفت و توسعه صادرات غیر نفتی در صدر دستورالعمل‌های کاری دولت قرار گرفت و مناطق آزاد تجاری - صنعتی به عنوان مکانی جهت استقرار صنایع تولید کننده یا محصولات صادراتی و جذب سرمایه در صنایع مولد، مورد توجه قرار گرفتند.

مناطق آزاد با پذیرش قوانین و مقررات خاص، زیرساخت‌های و رو ساخت های منحصر به فرد و با تکیه بر کارکردهای نوین خود بستر لازم را جهت فعالیت صنایع دیگر فراهم می‌آورند و با مجموع اهدافی که برای خود در نظر دارند، به تدریج اقتصاد کشور را از یکنواختی و انجماد خارج کرده و به سمت یک اقتصاد پویا و متنوع سوق می‌دهند. مناطق آزاد با تکیه بر کارکردها و اهداف زیر به موجبات پیشرفت اقتصاد ملی را فراهم می‌آورند:

سرعت در تأمین مواد اولیه کارخانه‌های داخل کشور، کاهش نرخ بیکاری در کشور، توسعه صادرات کشور و افزایش درآمدهای ارزی، خروج از اقتصاد تک محصولی و متنوع سازی اقتصاد مبتنی بر نفت، محرومیت زدایی، انتقال فن آوری و ارتقای مهارت‌های مدیریتی و جذب سرمایه گذاری‌های خارجی (جریان سرمایه).

بدون شک موفقیت مناطق آزاد کشور و تلاش در جهت تحقق اهداف در نظر گرفته شده، تأثیرات خود را بر روی حجم صادرات غیر نفتی و رهایی از اقتصاد نفتی کشور نشان می‌دهد. بنابراین هر چه سطح عملکرد کمی و کیفی مناطق آزاد بهبود یابد می‌توان به هدف و چشم انداز مذکور نزدیک‌تر شد. به جرأت می‌توان گفت مناطق آزاد کشور در دستیابی به اهداف خود شکننده عمل نموده‌اند و بعضاً با مشکلات جدی از قبیل مشکلات مدیریتی، ریسک سرمایه گذاری، نبود زیر ساخت ها و مواجه هستند. لذا در زیر اقدام به طرح پیشنهادهای جهت خروج مناطق آزاد کشور از وضعیت موجود نموده‌ایم. امید است که گامی اساسی در راستای ارتقاء سطح مناطق آزاد کشور و بهبود عملکرد آن‌ها برداشته شود.

- * وحدت تصمیم گیری و حمایت قاطع دولت (پذیرفتن)
- * منطبق بودن رویکرد مناطق آزاد با سیاست‌های اقتصاد داخلی
- * تلاش در جهت کارکردهای نوین مناطق آزاد و انجام مأموریت‌های سازمان
- * بازنگری و شفاف سازی در قوانین و مقررات
- * تجدید نظر در شیوه‌های مدیریتی
- * ترمیم و توسعه زیر ساخت ها
- * استفاده از دانش فنی و مدیریت افراد متخصص
- * تقویت دستگاه‌های دیپلماسی در جهت پیشبرد اهداف اقتصادی مناطق آزاد
- * تقویت و استحکام بخشی به مبانی نظری و مفاهیم در زمینه مناطق آزاد

منابع

۱. امینی، امیر هوشنگ، «منطقه‌ها و سرزمین‌های آزاد: انواع مناطق و سرزمین‌های آزاد». ماهنامه اتاق بازرگانی، شماره چهارم، تیرماه ۱۳۷۴.
۲. باصری. بیژن. "بررسی نظام صنعتی ایران با تأکید بر کاهش وابستگی به نفت، اقتصاد، شماره ۶، ص ۱۶
۳. کیانی ده کیانی. راضیه. (۱۳۹۲). "بررسی نقش ایجاد مناطق آزاد تجاری در شکل گیری ترتیبات منطقه جدید". کارشناسی، دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر.
۴. محمدی الموتی، مسعود. (۱۳۷۴). "مناطق آزاد و اثرات اقتصادی بازرگانی آن"، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

The role of free trade zones - industrial development of the national economy

Abstract

Success or failure of each economic system maybe is one of ways that guide us toward election of a sure victor statute and we used it as a road map in order to overcome the existing challenges and gaps or strengthening structures and even reconstruction arrangements and procedures to be. Renovation and evenre- ordering of economic systems certainly in two open pole with former management was performed during several decades ago, especially afterWorld War II. During passing the time, with a view to countries, we can seecountries that have seen their economic model to an open economy model to become, in practice, lead generation beyond the others snatched.It can be said these countries have changed their economic system basic from attitude consist introvert economy to extrovert economy and free trade. In this regard, Zones as a tool of great economic transformation of countries are considered. Considering mostly our zones have established with these aims that increase export ability and at last economic development of countries, therefor National economic and free zones cannot be considered as two separate. Trying to grow or improve the quality and quantity of free areas along with improving the performance of other economic and political institutions could lead to economic goals and followed along with the growth of the overall structure of the economy. In this field, the aim of the present paper, the analytical approach to the subject, we first explain the concepts in the free zones andthen a clear picture of the enormous influence of the process of economic diversification and its influence on the national economy provides. We hope to work with other versions of this work and other studies in the field, an essential step in improving our national economic situation is taken.

It should be noted that due to limited Sources Studied and research works in the field, much of the information through the study of documents and articles available on the web site will be collected.

Keywords: Economic Development, Export Processing Zones, Free zones, National Economy